

Wat is nou eigenlijk het probleem? De executieve vaardigheden van Stijn

Met een serieus gezicht zaten ze aan tafel: vader, moeder en hun 11-jarige zoon*. “Zie je nu, dit is waar het misgaat”, zei vader. Zoon knikte bevestigend. Hij, groep vijf overgeslagen en IQ 145+, zat sinds een paar maanden op de middelbare. Het gezin kwam erachter dat het begrijpen wel lukte, maar het huiswerk maken, tas inpakken, plannen, op tijd beginnen aan schoolwerk... dat liet allemaal te wensen over. Vol verbazing vroeg moeder: “We hebben zó’n slim kind, hoe kan het nou dat hij z’n eigen tas niet in kan pakken?” Bij Talentissimo kwam het gezin voor advies: zagen we dit vaker? En wat kon je dan doen?

OEFFENEN EN DOORZETTEN

Om te beginnen: executieve vaardigheden zijn de CEO van het brein. Zij regelen dat wat je begrijpt, ook uit je handen komt. Dat je kunt plannen, organiseren, je emoties onder controle kunt houden, besluiten kunt nemen, etcetera. Eigenlijk alles wat je moet kunnen om van het begin tot het eind van een taak te komen. Daarbij horen oefenen en doorzetten, de twee favoriete dingen van de hoogbegaafde... not! Zo zie je hoogbegaafde baby’s vaak niet eindeloos naar een speeltje grij-

pen - zoals de meeste kinderen doen - maar kijken, analyseren en na een paar keer proberen, raak grijpen. Mooi dat dat lukt natuurlijk, maar dat betekent ook dat het oefenen en tegen iets aanlopen dat niet lukt, er niet zo inzit. En dat leidt tot frustratie wanneer het wel moet gebeuren, want tja, ook die woordjes voor Frans moeten geleerd en dat gaat helaas niet op begrip!

EEN PROBLEEM IS GEEN PROBLEEM

Terug naar Stijn: hoe zag hij het eigenlijk? Schouderophalend, als

een echte puber in spe, zegt hij: “ja, is wel zo geloof ik”. Hmm, ergens zit het nog niet goed. “Stijn”, zeg ik, “wat is eigenlijk het probleem?” Stijn kijkt vragend naar zijn ouders, die net het verhaal hebben gedaan, ze knikken. “Ehhhhm”, mompelt Stijn, “ik hoor wel wat zij zeggen en dat is ook zo, maar ik heb er eigenlijk geen last van.” De wenkbrauwen van vader komen bijna boven zijn haarlijn uit. We praten nog even verder en wat blijkt: Stijn voelt heus wel eens de druk om een werkstuk af te maken waar hij te laat aan is begonnen, maar ja, hij haalt toch wel een voldoende. Is genoeg toch? En die tas inpakken, tja dat is een dingetje, maar als het niet lukt, roept hij gewoon zijn ouders of zijn zus van 17, dan wordt het opgelost. Stijn geeft een prachtig voorbeeld van wat we ‘secundaire ziekte winst’ noemen: het is het resultaat van iets dat in de basis negatief is, maar

voor hem heeft het ook een positieve kant. Hij heeft er, kortom, zelf geen écht probleem mee - en dus werkt hij er ook niet aan. Zou jij ook niet doen als je geen probleem had, toch? Ik in ieder geval niet...

Misschien herken je wel iets van Stijn, of iets rondom executieve vaardigheden bij je eigen kind. Vraag je je af wat je kunt doen? Vanaf deze bladzijde kan ik natuurlijk nooit hét advies geven, maar wel een paar handvatten waar wellicht iets voor je bij zit.

1. Kijk of het kind wel écht last heeft van het probleem dat je signaleert. Regelmatig hoor ik ouders over een probleem dat eigenlijk geen last veroorzaakt voor het kind. Door te reflecteren op wat gedrag met een kind doet, ziet hij of zij misschien wel in wat het probleem is. >>

Wat is nou eigenlijk het probleem?
De executieve vaardigheden van Stijn

2. Kijk daarnaast naar of het kind het vertrouwen heeft dat het anders kán. Daarmee bedoel ik: denkt een kind zelf dat hij/zij het kan, heeft hij/zij vertrouwen in de omgeving en in de begeleider (leerkracht/ouder/externe etc.)* **
3. Oefen de handvatten die je in wilt zetten (bijvoorbeeld een huiswerkplanner of een tas inpak-checklist) vóór ze nodig zijn. Op het moment dat er al frustratie of haast is, kan iemand niet meer goed leren.
4. Zorg dat het doel om aan te werken, van het kind zelf is. Natuurlijk ben jij er als ouder om kaders te stellen en te ondersteunen, maar een doel waar je kind niet achter staat, gaat hij/zij zich ook niet voor inspannen!
5. Wees hun grootste fan!
Als ze nu een metaforische 1 op de schaal van 10 scoren, is een 2 al een verdubbeling. Vier elk successtapje, ook al is het nog lang niet een 'voldoende'. En: een chaos hoeft van ons nooit een metaforische 10 te halen op de structuurschaal, als hij of zij maar genoeg benodigdheden voor een voldoende heeft.

* Dit gezin is fictief, de gebeurtenissen berusten op waarheid uit onze praktijk

** Deze twee stappen komen uit de Glijbaan van Verandering uit het boek Actief Executief van Maureen Kramer

Femke Hovinga

www.talentissimo.nl

Talentissimo

(platform voor IQ 145+)